

Titulació	Tipus	Curs
Sociologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Anna Maria Berga Timoneda

Correu electrònic: Anna.Berga@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits a considerar

Objectius

El curs d'Epistemologia de les Ciències Socials invita l'estudiant a la desenvolupar una perspectiva crítica i un hàbit reflexiu sobre la pràctica de la sociologia. L'accent del curs es posa en l'anàlisi de les particularitats del discurs sociològic en relació amb la seva pràctica, és a dir, amb l'ofici de sociòleg. No és, doncs, un curs de *teories*, sinó que vol fomentar la capacitat per a la vigilància epistemològica al servei d'una pràctica professional rigorosa, sigui quina sigui la perspectiva teòrica que se segueixi. Per aconseguir aquest propòsit, el curs es desenvolupa en tres blocs de continguts: unes breus observacions prèvies sobre la perspectiva sociològica; unes consideracions a propòsit del coneixement científic i les condicions de la seva producció en ciències socials i, finalment, una revisió dels problemes epistemològics particulars que planteja la recerca en sociologia i la divulgació de coneixement sociològic.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Definir els principals conceptes microsociològics i macrosociològics.
2. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
3. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
4. Documentar-ne les connexions amb diverses hipòtesis sociològiques, observant la distinció epistemològica entre els judicis de fet i els judicis de valor.
5. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
6. Identificar l'ús d'aquests enfocaments en diferents moments de la teoria sociològica.
7. Reconèixer les implicacions sociològiques de diversos debats intel·lectuals (sobre el subjecte, l'acció, l'ordre social, el llenguatge, etc.).
8. Relacionar-ne l'ús i la crítica amb el context històric en el qual han sorgit.
9. Reordenar les diferents accepcions dels problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte.
10. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

PROGRAMA GENERAL

La perspectiva

1. Sociologia i reflexivitat
2. Cos de coneixements o perspectiva
3. Problemes socials i sociològics
4. Saber comú i coneixement sociològic
5. Ingenuïtat positivista i sistematització del dubte

La producció de coneixement sociològic

1. Sobre la "realitat"
2. Pensament i acció. Teoria i provocació
3. Una epistemologia indiciària
4. Sociologia i art
5. Metàfores i paradoxes

L'ofici de sociòleg. Desafiaments epistemològics

1. La iniciació a l'ofici
2. El pensament relacional
3. El dubte radical
4. La crítica de la tradició culta
5. L'objectivació participant

Sessions pràctiques

1. Per què, sociologia?
2. Un exercici de crítica epistemològica
3. Problema social-Problema sociològic
4. Què és ciència?
5. Sociologia i art
6. Epistemologies feministes
7. Ciència i religió
8. Debat sobre la reflexivitat en la pràctica sociològica

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions de presentació dels temes del curs	22	0,88	1, 4, 9
Treball individual	8	0,32	2, 3, 4, 5, 10
Tipus: Supervisades			
Sessions de seminari	22	0,88	3, 4, 7, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Lectures proposades als seminaris	60	2,4	4, 5, 7
Treball de grup	16	0,64	2, 3, 4, 5, 7, 9

La metodologia que se seguirà al curs d'Epistemologia de les Ciències Socials vol fer virtut d'allò que defensa el programa de l'assignatura: la reflexivitat. Per tant, l'activitat es dividirà així:

1. Una sessió setmanal comuna de dues hores per establir un mínim punt de partida crític sobre els conceptes que s'utilitzaran
2. Una segona sessió de dues hores per tal de desenvolupar sessions pràctiques i de seminari a partir de materials que es distribuïran oportunament. Totes les sessions estan obertes a la participació, però les segones, de manera especial, es dedicaran al debat. En aquestes segones sessions, generalment es partirà d'una breu reflexió per tal d'encarrilar el debat posterior. Els materials de debat seran afegits al Campus Virtual.
3. S'exigirà una lectura obligatòria d'entre les proposades a la bibliografia, que a l'examen final caldrà relacionar amb el tema presentat.

La metodologia, d'altra banda, buscarà complir el més ajustadament possible les competències previstes per a aquesta assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Exercicis dels seminaris pràctics	10 %	5	0,2	2, 3, 4, 5, 7, 9, 10
2. Assaig d'auto-socioanàlisi	20%	3	0,12	3, 4

3. Examen escrit sobre la sociologia reflexiva	35 %	2	0,08	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8
4. Treball final de grup	35 %	12	0,48	2, 4, 5, 7, 10

L'avaluació continuada tindrà en compte:

1. un breu assaig sobre què us va portar a estudiar sociologia (exercici d'auto-socioanàlisi) (20 per cent)
2. exercicis pràctics, realitzats a l'aula al llarg del curs, de reflexió i debat sobre la matèria. Es valorarà la participació activa (10 per cent)
3. un treball final de curs, realitzat en grup (3 membres) de crítica epistemològica, escrit i amb presentació oral a l'aula (35 per cent)
4. un examen final sobre els continguts del programa desenvolupat a les classes, i en relació amb les lectures obligatòries (35 per cent)

L'assistència regular a classe (mínim 70%), que serà valorada aleatòriament, és necessària per a poder seguir l'avaluació continuada.

L'aprovació del curs suposa tenir aprovades cadascuna de les parts independentment.

Avaluació única:

En cas que no es pugui assistir regularment a classe per raons justificades, A PRINCIPI DE CURS, caldrà fer-ho saber per optar a l'avaluació única. Aquesta consistirà en el treball sobre unes lectures indicades per la professora (40%) i un examen final sobre el contingut global de l'assignatura (60%). La data de lliurament serà única i s'indicarà a inicis de curs.

No avaluable: Tindrà la qualificació de "no avaluable" aquell alumnat que no hagi presentat alguna de les activitats d'avaluació.

Ús d'IA: En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

En cas de plagi, l'avaluació de l'activitat serà 0.

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Obligatòria

Pierre Bourdieu "La pràctica de la sociologia reflexiva" a *Per una sociologia reflexiva*. Barcelona. Herder, 1994, p. 189-229. (Edició original: *Réponses. Pour une anthropologie réflexive*. París. Éd. du Seuil, 1992. Ed. espanyola: *Una invitación a la sociología reflexiva*. Siglo XXI, 2005)

Salvador Cardús, ed. *La mirada del sociòleg*. Barcelona: Proa, 1999, p. 171-198

Bibliografia complementària

Introduccions a la perspectiva sociològica

Peter L. Berger and Brigitte Berger. *Sociology. A biographical approach*. New York: Penguin Books 1976

Peter Braham. *Key Concepts in Sociology*. Londres: Sage, 2013

Steve Bruce. *Sociology. A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford U Press, 1999

Randall Collins. *Sociological Insight. An Introduction to Non-Obvious Sociology*. Oxford: Oxford University Press, 1992

Anne Game i Andrew Netcalfe. *Passionate Sociology*. Londres: Sage, 1996. Ed. esp. *Sociología apasionada*. Barcelona: UOC, 2015

Richard Osborne i B. Van Loon. *Sociology for Beginners*. Cambridge: Icon Books, 1998.

Robert Nisbet. *La sociología como forma de arte*. Madrid: Espasa-Calpe, 1979

Zygmunt Bauman. *¿Para qué sirve realmente...? Un sociólogo*. Barcelona: Paidós, 2014

Reflexions epistemològiques

Anna Berga. "La violència: problema o símptoma? Una mirada sociològica", *Educació Social*, núm. 23, 2003, p.11-22.

Biglia, Bárbara. "Avances dilemas y retos de la epistemología feminista en la investigación social" en Irujo Mendia, Marta Lúxan, Matxalen Legarreta, Gloria Guzmán, Iker Zirion, Jokin Azpiazu (eds.) *Otras formas de (re)conocer* Bilbao: UPV, Hegoa, SIMReF. 2015, pp.21-44.

Pierre Bourdieu. *Le métier de sociologue*. París: Mouton, 1973 (2a ed.). Ed. espanyola: *El oficio de sociólogo*. México: Ediciones del Siglo XXI, 2a ed. 2013

Pierre Bourdieu. *Sicence de la science et réflexivité*. París: Raisons d'Agir Éditions. 2001

Pierre Bourdieu. *Esbós d'autoanàlisi*. València: PUV. 2008.

Jean Bricmont i Alan Sokal. *Impostures intel·lectuals*. Barcelona: Empúries, 1999

Salvador Cardús i Joan Estruch. "Teoria i provocació" a *Papers*, núm. 26, 1986, p. 69-104

Alan Chalmers. *Qué es esa cosa llamada ciencia?* Madrid: Siglo XXI, 1982

Paul Feyerabend. *Tratado contra el método*. Madrid: Tecnos, 1981

Carlo Ginzburg. "Señales. Raíces de un paradigma indiciario" a *Crisis de la razón. Nuevos modelos en la relación entre saber y actividad humana*. México: Siglo XXI, 1983

Darrell Huff. *Cómo mentir con estadísticas*. Barcelona: Ares y Mares, 2011

Leszek Kolakowski. *Husserl y la búsqueda de la certeza*. Madrid: Alianza, 1994

David Locke. *Science as Writing*. Yale University, 1992. Edició espanyola: *La ciencia como escritura*. Madrid: Ediciones Cátedra, 1997

Josep-Maria Terricabras. *Fer filosofia, avui*. Barcelona: Edicions 62, reed. 1995

Josep-Maria Terricabras. *Atreveix-te a pensar*. Barcelona: Ed. La Campana, 1997

Jesús Tusón. *Això és (i no és) Allò*. Barcelona. Ara Llibres, 2008

Jorge Wagensberg. *A más cómo, menos por qué*. Barcelona: Tusquets, 2006

Jorge Wagensberg. *Si la naturaleza es la respuesta, ¿cuál es la pregunta?* Barcelona: Tusquets, 2006

Paul Watzlawick. *¿Es real la realidad?* Barcelona: Herder, 5a ed., 1992

Paul Watzlawick. *El arte de amargarse la vida*. Barcelona: Herder, 1984

Max Weber. *La ciència i la política*. València: Pub. de la Universitat de València, 2005

Louis Wirth. "Pròleg" a Karl Mannheim, *Ideologia i utopia*. Barcelona: Ed 62, 1978, pp 27-42

Ficció-Assaig

Gilbert K. Chesterton. *La innocència del Pare Brown*. Barcelona: Plaza & Janés, 1965

Gilbert K. Chesterton. *L'home que fou dijous*. Barcelona: Edicions 62, 1969

Annie Ernaux. *El lloc*. Barcelona: Angle Editorial, 2024.

David Foster Wallace. *L'aigua és això*. Barcelona: Edicions Periscopi, 2014.

Revistes i pàgines web

Mètode: www.metode.cat

Singularity University: www.su.org

Heterodox Academy: <https://heterodoxacademy.org>

Medium. Intersection of Science, Art and Business: www.medium.com

Programari

Qualsevol processador de textos

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	51	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	51	Català	segon quadrimestre	tarda